

Ne čekajući da komunalne službe uklone ustaški simbol ucrtan prije par mjeseci na informativnu ploču ispred Spomen partizanske bolnice Gabrinovec – osbno je to učinio MLADEN KEŠER, načelnik Općine Kalnik, osudivši vandalizam te pozvao na zaštitu i obnovu drugih oštećenih spomen-obilježja

Ludbreški su antifašisti prije nekoliko godina (na obilježavanju 70. obljetnice izbijanja ustanka u sjeverozapadnoj Hrvatskoj) predstavili obnovljeno Spomen-područje partizanske bolnice Gabrinovec (autor muzejskog postava Milivoj Dreter, član Predsjedništva SABA RH). Prije par mjeseci, na informativnu ploču ispred objekata ratne bolnice – osvanuo je ustaški simbol - slovo „U“ i iznad njega ucrtan križ. Komunalnim službama dojavljen je vandalizam, ali...

Obilazeći „teren“, **Mladen Kešer**, načelnik Općine Kalnik, primijetio je neuklonjenu ustašku ikonografiju na ploči Spomen – područja partizanske bolnice Gabrinovec i - samoinicijativno je vlastitim rukama izbrisao! Bravo načelniče!

Osuda vandalizma spomeničke baštine

„Osuđujem vandalizam počinjen u partizanskoj bolnici i pozivam na zaštitu i obnovu drugih oštećenih spomen - obilježja Narodnooslobodilačke borbe na području Koprivničko-križevačke županije ali i u cijeloj Hrvatskoj. Nedopustivo je uništavanje spomenika kulturne baštine, a osobito partizanskih obilježja koja označavaju patnju čovjeka - u ovom slučaju Kalničkog partizanskog odreda u NOB-u. Dapače, Kalnik i okolica moraju raditi na obnovi spomenika kako bi bili dio novije povijesti“, kazao je Kešer.

Milivoj Dreter, predsjednik Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Varaždinske županije istaknuo je: Unakaženje Spomen bolnice Gabrinovec predstavlja vandalizam svojstven nacionalističkom komešanju koje je već godinama pljuska Hrvatskoj. U bolnici gdje su liječeni ranjeni partizani tijekom najvećih bitaka i koja predstavlja jedno od rijetkih mjesta humanosti u doba rata, nije bilo nikakve ideologije ili zločina. Tu se dolazi s poštovanjem, a ne s ciljem uništavanja ili obezvjeđivanja. Kao što ne podržavamo nikakvo rušenje, preseljenja ili

preuređenja spomenika, tako osuđujemo i ovaj čin nekog bezumnika. Krilato „U“ ostaje simbol zločinaca i treba ostati u tami“. Dodao je, kako se Partizanska bolnica Gabrinovec nalazi na sjevernim padinama Kalničkog gorja. Radila je od 21. rujna 1943. do početka veljače 1944. godine kada je evakuirana pred nadolazećom neprijateljskom ofenzivom. Nekoliko je puta, u međuvremenu stradala – a 8. veljače 1944. godine ustaše su spalili napuštene barake bolnice. Početkom 1990-ih potpuno su devastirani i uništeni rekonstruirani objekti Konspirativne bolnice br. 1 Kalničkog partizanskog područja, a po obnovi 2011. već se u dva navrata šaralo po zidovima baraka i Spomen – obilježju. Dretar kaže kako se Spomen - područje sastoji od nekoliko drvenih objekata. Jedna baraka uređena je autentičnim inventarom kakav je mogao biti 1943. godine, dok druga baraka služi za sastanke i okupljanje. Spomen - područje partizanske bolnice Gabrinovec je sve više i mjesto okupljanja ne samo članova antifašističkih udruga, nego i planinara, izletnika i učenika te inih poklonika antifašizma.

Podsjećamo, od početka ustanka u Hrvatskoj osnivaju se u zabačenim selima i teško pristupačnim šumama i planinskim predjelima stacionari s izgrađenim konspirativnim podzemnim skloništimama u kojima su se sklanjali i liječili ranjenici i bolesnici. Malobrojni, ali hrabri i požrtvovani sanitetski kadrovi - liječnici, studenti medicine i bolničari partizani - stvorili su sanitetsku službu u partizanskim jedinicama pri samom njihovom formiranju. Tako je bilo i na Kalničkom gorju.

Doktorica Jelka Vesenjak

Kada je u proljeće 1943. godine stvoren manji slobodni teritorij unutar Kalničkog gorja, pristupilo se izgradnji bolničkog stacionara u šumi Rijetko brdo (kota 340), nedaleko zaseoka Stukpe. Kapacitet stacionara bio je oko 40 ležajeva. Izgrađeni su samo provizorni objekti - zapisao je **dr. Krešimir Švarc**, dugogodišnji liječnik i kroničar, te istaknuo veliku ulogu **dr. Jelke Vesenjaka**

, koja je rukovodila radom partizanske bolnice na Kalniku.

Doktorica Jelka Hirjan – Vesenjak uključila se u revolucionarnu aktivnost još kao srednjoškolka. Kada je 1942. godine postala liječnica, danju je radila u varaždinskoj bolnici, a noću liječila partizane na Kalniku. Nakon oslobođenja, uz ostalo je bila profesor na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, znanstveni radnik, a o ratnim danima, uz ostalo je kazivala:

„Moj zadatak u varaždinskoj bolnici bio je da izmučene naše simpatizere od strane policije što duže zadržim na liječenju. Također, slala sam lijekove i sanitetski materijal borcima na Kalnik.

Noću smo se mi komunisti sastajali na varaždinskom groblju, gdje smo dogovarali akcije. Bilo je noći kada sam u naprtnjaču stavila najnužnije instrumente, biciklom se odvezla do sela Kućan u čijem je mlinu bila partizanska baza i odatle me kurir vodio u kalničke šume, gdje sam vršila amputacije ruku i nogu. Već ujutro, bila sam na radnom mjestu u bolnici u Varaždinu“...

U srpnju 1943. godine policija je uhapsila Jelkinog kurira. Već sutradan, po partijskoj direktivi Jelka je prebačena na Kalnik, gdje je rukovodila radom partizanske bolnice. Bila je jedini liječnik s desetak djevojaka iz kalničkih sela koje je osposobila za bolničarke. U kolovozu 1943. godine dva aviona su bombardirala položaj bolnice. Neprijatelj je otkrio lokaciju bolnice - negdje je pukla karika u lancu konspiracije. Srećom, nijedna bomba nije pogodila cilj. Kasnije se doznalo da je pilot, jedan domobranski časnik, bio simpatizer partizana. Sve je vidio iz aviona i namjerno je zaobilazio cilj. Bacao je bombe unaokolo!

Spas u bolnici Gabrinovec

Početak rujna 1943. godine jače neprijateljske snage napale su bolnicu. Tko je mogao hodati - pobjegao je! Sve nepokretne, njih četrnaest, poubijali su. Bijegom se spasilo 79 ranjenika i osoblja (među njima i dr. Jelka), koji su dva dana i dvije noći tumarali i lutali kalničkim šumama, dok ih nisu pronašli partizani i smjestili - u novu, još nedovršenu bolnicu u Gabrinovcu. U međuvremenu, doktorica Jelka se oporavila od zarazne bolesti i otišla je put Bilogore, pa u Moslavinu, da bi se opet vratila na Kalnik. Tih dana, u izlogu varaždinske ljekarne pojavila se fotografija mlade liječnice dr. Jelke Hirjan-Vesenjak s potpisom: „I ovu smo banditkinju uhvatili!“

Naravno, bila je to laž!.

PIŠE: Bojan Miroslavljev

